

NORGES HØYESTERETT

Den 19. desember 2008 avsa Høyesterett kjennelse i

HR-2008-02176-S, (sak nr. 2008/1265), straffesak, anke over beslutning,

A (advokat Steinar Thomassen – til prøve)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (førstestatsadvokat Lasse Qvigstad)

STEMMEGIVNING :

- (1) Dommer **Tønder**: Saken gjelder spørsmål om beslutning om ankenektelse i medhold av straffeprosessloven § 321 annet ledd første punktum, hvor det ikke er gitt noen begrunnelse for nektelsen ut over en henvisning til lovens krav om at det er klart at anken ikke vil føre fram, er i strid med FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter artikkel 14 nr. 5.
- (2) A ble ved Nedre Telemark tingretts dom av 17. juni 2008 dømt for ett tilfelle av vold mot offentlig tjenestemann, tre tyverier, hvorav ett grovt tyveri, ett tilfelle av heleri, to overtredelser av narkotikalovgivningen og ett tilfelle av naskeri.
- (3) Domsslutningen lyder:
  - ”1. A født 15. juni 1972 frifinnes for tiltalebeslutningens post II (b).
  2. A født 15. juni 1972 dømmes for
én overtredelse av straffeloven § 127 første ledd første straffalternativ,
én overtredelse av straffeloven § 162 første ledd,
én overtredelse av straffeloven § 257,
én overtredelse av straffeloven § 257 jfr. § 258,
én overtredelse av straffeloven § 317 første ledd,

én overtredelse av straffeloven § 391 a første og annet ledd jfr. § 257 og én overtredelse av legemiddeloven § 31 annet ledd jfr. § 24 første ledd,

sammenholdt med straffeloven § 59 annet ledd for tiltalebeslutningens post IV til VI og forholdet under tilleggstiltalebeslutningen, § 61 første ledd i forhold til samtlige forhold unntatt tiltalebeslutningens post 1, § 62 første ledd i forhold til forholdene under tiltalebeslutningens post II og tilleggstiltalebeslutningen og § 63 annet ledd i forhold til post III til VI,

til en straff av fengsel i 12 – tolv – måneder. Av frihetsstraffen blir 7 – syv – måneder å fullbyrde mens reststraffen utsettes etter reglene i straffeloven § 52 til § 54 med en prøvetid på 3 – tre – år. Straffen er en fellesstraff med Nedre Telemark tingretts dom av 16. april 2008.

I den ubetingede del av frihetsstraffen går utholdt varetekt beregnet til 13 – tretten – dager fra Nedre Telemark tingretts dom av 16. april 2008 samt utholdt varetekt beregnet til 49 – førtini – dager fra nærværende sak, til fradrag, jfr. straffeloven § 60 første ledd, i sum 62 – sekstio – dager.

3. A født 15. juni 1972 dømmes til å betale erstatning
 – for økonomisk tap til B med 1.600 – ett tusen seks
 hundre – kroner og
 – for økonomisk tap til Telebingo AS med 400 – firehundre – kroner.
 Oppfyllelsesfristen for begge krav er 2 – to – uker fra dommens forkynnelse.”

- (4) Dommen er avsagt under dissens, idet en av meddommerne stemte for en straff av fengsel i tretten måneder, hvorav åtte måneder ubetinget.
- (5) A anket tingrettens dom til Agder lagmannsrett. Det ble anket over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet vedrørende domfellelsen for vold mot offentlig tjenestemann, to av tyveriene og heleriet. Subsidiært anket han over straffutmålingen.
- (6) Agder lagmannsrett avsa 16. juli 2008 beslutning med følgende slutning:
- ”Anken nektes fremmet.”**
- (7) Det er i beslutningen ikke gitt annen begrunnelse enn at lagmannsretten enstemmig har funnet det klart at anken ikke ville føre fram. Det er vist til straffeprosessloven § 321 annet ledd første punktum.
- (8) A har 4. august 2008 anket beslutningen til Høyesterett med påstand om at denne skal oppheves. Anken gjelder lagmannsrettens saksbehandling, jf. straffeprosessloven § 321 sjetten ledd, idet det hevdes at beslutningen skulle ha vært begrunnet.
- (9) Den 17. juli 2008 traff FNs menneskerettskomité – Human Rights Committee (heretter Menneskerettskomitéen) – sin avgjørelse i den såkalte Restauratørsaken, jf. Communication No. 1542/2007. Avgjørelsen i Restauratørsaken gjaldt klage fra en person som i tingretten var blitt dømt for flere straffbare forhold av økonomisk karakter, begått i hans virksomhet som restauratør. Hans anke over tingrettens dom var av lagmannsretten blitt nektet fremmet uten annen begrunnelse enn at lagmannsretten hadde funnet det klart at anken ikke ville føre fram. Hans kjæremål til Høyesteretts kjæremålsutvalg ble forkastet, jf. straffeprosessloven § 321 sjetten ledd. I avgjørelsen har Menneskerettskomitéen konkludert med at manglende begrunnelse for at anken ikke ville føre fram, representerte et brudd på FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter

(SP) artikkel 14 nr. 5, om retten til anke. Denne bestemmelsen gir den som er straffedømt rett til å få skyldspørsmålet og straffutmålingen prøvd av en høyere rettsinstans.

- (10) Høyesteretts ankeutvalg besluttet at spørsmålet om rekkevidden av avgjørelsen i Restauratørsaken skulle avgjøres ved at et utvalg av representative anker over lagmannsrettens nektingsbeslutninger ble henvist til avgjørelse av Høyesterett etter muntlig forhandling, jf. straffeprosessloven § 387. As anke ble valgt ut sammen med sak nr. 2008/1360 B mot Den offentlige påtalemyndighet og sak nr. 2008/1398 C mot Den offentlige påtalemyndighet.
- (11) Justitiarius besluttet 19. september 2008 at de tre ankene skulle behandles i sammenheng og avgjøres av Høyesterett i storkammer, jf. domstoloven § 5 fjerde ledd, jf. § 6 første ledd annet punktum. Sammensetningen av storkammer er skjedd ved loddtrekning, jf. forretningsordenen for Høyesterett i storkammer, fastsatt av Høyesterett 12. desember 2007 i medhold av domstoloven § 8. Ved Høyesteretts kjennelse 31. oktober 2008 ble dommerne Coward, Øie og Indreberg kjent inhabile til å delta i behandlingen av ankene.
- (12) Under ankeforhandlingen har problemstillinger som er felles for de tre sakene, vært undergitt en samlet behandling av forsvarerne med fordeling av de rettslige temaene mellom dem. Tilsvarende har aktor gitt en samlet framstilling. Det avses i dag kjennelser i sak nr. 2008/1360 Anders Konrad Sandvik mot Den offentlige påtalemyndighet og sak nr. 2008/1398 Anastasios Plavoukos mot Den offentlige påtalemyndighet. I HR-2008-02175-S, sak nr. 2008/1360 er det gitt en redegjørelse for partenes anførsler som er felles for de tre sakene. Jeg viser til denne.
- (13) A har i hovedsak anført:
- (14) På bakgrunn av Menneskerettskomitéens avgjørelse i Restauratørsaken, må det legges til grunn at det gjelder en generell plikt for lagmannsretten til å begrunne ankenektelser. Slik begrunnelse foreligger ikke i saken, og lagmannsrettens beslutning må av den grunn oppheves.
- (15) Selv om det ikke skulle foreligge en generell begrunnelsesplikt, er forholdene i saken av en slik karakter at begrunnelse må gis. Det er vist til at anken til lagmannsretten i hovedsak gjaldt bevisbedømmelsen, herunder med påberopelse av et nytt vitnebevis. Det foreligger dessuten slike særegne omstendigheter at begrunnelse skulle ha vært gitt også i henhold til foreliggende rettspraksis.
- (16) Atter subsidiært anføres at det foreligger brudd på EMK artikkel 6 ved at det påberopte vitnet ikke ble hørt før skyldspørsmålet ble endelig avgjort, og at lagmannsretten har brutt sin plikt etter straffeprosessloven § 294 til å opplyse saken ved ikke å innhente forklaring fra vitnet før den traff sin beslutning.
- (17) A har nedlagt slik påstand:
- ”Agder lagmannsretts beslutning av 16. juli 2008 oppheves.”**
- (18) *Påtalemyndigheten* har i hovedsak anført:

- (19) Ut fra påtalemyndighetens oppfatning av Restauratørsaken, foreligger ingen generell plikt til å begrunne beslutning om ankenektelse. Det foreligger heller ikke slike konkrete feil ved tingrettens saksbehandling som bringer As sak på linje med Restauratørsaken.
- (20) At det i anken er påberopt et nytt vitne, er ikke nok til å utløse begrunnelsesplikt, selv om A pretenderer at dette vil føre til frifinnelse for det forhold vitneførselen gjelder. Pretensjonen kan ikke være nok.
- (21) Påtalemyndigheten har nedlagt slik påstand:
- ”Anken forkastes.”**
- (22) *Jeg er kommet til at anken fører fram.*
- (23) Jeg viser til drøftelsen av rekkevidden av Menneskerettskomitéens avgjørelse i Restauratørsaken, som jeg har gitt i mitt votum i sak HR-2008-02175-S, sak nr. 2008/1360 Anders Konrad Sandvik mot Den offentlige påtalemyndighet. Jeg konkluderte der med at alle ankenektelser etter straffeprosessloven § 321 annet ledd første punktum skal begrunnes, selv om omfanget av den begrunnelse som kan kreves, vil variere betydelig. Siden det ikke er gitt begrunnelse for lagmannsrettens beslutning 16. juli 2008, lider denne av en saksbehandlingsfeil, som må føre til opphevelse, jf. straffeprosessloven § 385 tredje ledd, jf. § 343 første ledd.
- (24) Jeg stemmer for denne

K J E N N E L S E :

Lagmannsrettens beslutning oppheves.

(25)	Dommer Gjølstad:	Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
(26)	Dommer Lund:	Likeså.
(27)	Dommer Tjomsland:	Likeså.
(28)	Dommer Stang Lund:	Likeså.
(29)	Dommer Flock:	Likeså.
(30)	Dommer Matningsdal:	Likeså.
(31)	Dommar Utgård:	Det same.
(32)	Dommer Endresen:	Likeså.
(33)	Dommer Bårdsen:	Likeså.
(34)	Justitiarius Schei:	Likeså.

(35) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

K J E N N E L S E :

Lagmannsrettens beslutning oppheves.

Riktig utskrift bekreftes: